

Gorinchem is een oude vestingstad, gelegen op het punt waar de provincies Zuid-Holland, Gelderland en Noord-Brabant elkaar raken. Niet alleen de provincies rond Gorinchem smelten samen, ook wat betreft de rivieren is Gorinchem veelzijdig. U vindt de stad aan de rivieren de Waal, Merwede en Linge. De ligging aan de rivieren heeft Gorinchem door de eeuwen heen voorspoed en welvaart, maar ook tegenslag gebracht. Om de stad te beschermen tegen kwaad van buitenaf werd de nederzetting aan het einde van de 13^e eeuw in een vesting veranderd. De vesting kreeg stadswallen. In de 16e eeuw werden deze wallen vervangen door nieuwe vestingwerken. Zo kwam er een vestingwal met elf bastions, die ook nu nog te bezichtigen is. Gorinchem heeft dus een luisterrijke geschiedenis. Door de historische stadswandeling te volgen, leert u meer over de geschiedenis van deze vestingstad. Ook is er een prachtige wandeling van zeven kilometer uitgezet over de vestingwallen. Naast historie en monumenten heeft Gorinchem nog meer cultuur te bieden. Zo is er in het voormalige stadhuis een museum gevestigd en behoort een avondje schouwburg ook tot uw mogelijkheden. Maar Gorinchem is bovenal een gezellige stad. Midden in het centrum zijn vele winkels en café's te vinden. U kunt dus gezellig winkelen, uitgaan of een terrasje pikken in de binnenstad.

VESTING3HOEK

Gorinchem, Woudrichem, Loevestein en fort Vuren vormen samen de Vesting3hoek, een traject dat loopt door rust, ruimte, water en historie. Op één dag kunt u drie provincies bezoeken, 600 jaar geschiedenis beleven en maar liefst twee of drie rivieren bevaren. Een dagje Vesting3hoek betekent: 's morgens met de veerpont vanuit Gorinchem over de Waal naar de oude vestingstad Woudrichem. Daar dwaalt u door de historische straten van deze oude vestingstad en bovendien kunt u hier een bezoek brengen aan het Visserijmuseum. Dan vaart u met een klein veer naar Slot Loevestein en vervolgens, via Fort Vuren, weer terug naar Gorinchem. Dezelfde veerboot die u de Vesting3hoek laat zien, kunt u ook inpassen in een fiets- of wandeltocht.

De Vesting3hoek

Gorinchem • Woudrichem • Loevestein

DE RELATIE MET KOREA

Gorinchem kent een rijke historie met illustere inwoners. Tot hen mag zeker Hendrick Hamel (1630-1692) gerekend worden. Scheepsboekhouder Hamel leed in 1653 met de bemanning van het VOC-jacht de Sperwer schipbreuk voor de kust van Korea op het eiland Cheju. Hij en zijn metgezellen mochten het land pas weer verlaten in 1666. Omdat Hendrick Hamel na zijn ontsnapping als eerste westerling een 'Journael' schreef over zijn lotgevallen en

Hamel al 350 jaar in dit land. Er is geen schoolkind dat zijn naam niet kent. Vanuit die achtergrond is Gorinchem in 1996 benaderd door de Koreaanse Ambassade met het verzoek een relatie aan te gaan met de Koreaanse gemeente Kangjin. De samenwerking op het gebied van economie, toerisme en landbouw resulteerde op 3 oktober 1998 in de formele verzustering. Een concrete uiting van de band tussen de steden, is het standbeeld van Hendrick Hamel dat zich in het plantsoentje aan de Linge haven bevindt. Hendrick wijst vanaf zijn sokkel in de richting van de Kortendijk, waar in een grijs verleden zijn wieg stond.

over het land, wordt hij als de 'Columbus van Korea' beschouwd. Zo beroemd als Guus Hiddink in de zomer van 2002 is geworden in Korea, zo razend populair is Hendrick

KANGJIN

Kangjin is aan het begin van onze jaartelling gevormd door twee plaatsen samen te voegen: Dogang en Tamjin. Uit de laatste delen van deze twee plaatsnamen is de naam Kangjin (de Koreanen schrijven Gangjin) dan ook gevormd. Het ligt in het Zuid-Westen van het Koreaanse schiereiland en kent een oppervlakte van 496 km², wat zo'n 4% is van de provincie Chollanamdo. In totaal wonen er zo'n 50.000 mensen in de gemeente, waarvan iets meer dan de helft vrouw is. In de ogen van de Koreanen zorgt onderwijs voor een betere toekomst. Daarom zijn er veel scholen te vinden. Naast scholing is er voldoende werkgelegenheid in Kangjin en dan vooral in de bedrijfstakken landbouw en visserij. Kangjin is ook een transport netwerk. Via deze stad is makkelijk de weg te vinden naar de grote steden van Chollanamdo, zoals Gwangju en Suncheon. Ook de hoofdstad van Zuid-Korea, Seoul, is goed te bereiken vanuit Kangjin. Eén van de zaken waar Kangjin zeer bekend om staat, is het celadon dat zij produceren. Celadon is keramiek van zeer hoge kwaliteit met doorgaans een groenachtige kleur. Het overgrote deel (80%) van de nationale schatten van Korea is vervaardigd in Kangjin, waaronder ook het meest

waardevolle celadon in de wereld. De reden dat de celadonproductie voorspoedig verloopt in Kangjin is het feit dat de regio een prachtige natuurlijke omgeving heeft, fijne aarde en het perfecte klimaat om celadon te produceren. Naast de celadonovens en -centra zijn er nog genoeg andere toeristische trekpleisters in Kangjin te vinden zoals tempels,

bloementuinen en stranden. In Kangjin wordt ook veel aandacht besteed aan Hendrick Hamel. Zo zijn daar het standbeeld van Hendrick Hamel en een kanon uit de tijd van Hendrick Hamel te vinden. Het standbeeld en het kanon zijn beide geschonken door de gemeente Gorinchem. Ook zijn er plannen om de plaats waar Hendrick Hamel verbleef te restaureren en te herbouwen. Bovendien zal er een Nederlandse wijk worden nagebouwd in Kangjin. Eind 2007 hoopt de gemeente Kangjin deze werkzaamheden af te hebben. Deze activiteiten hebben een extra impuls gekregen vanwege het Hameljaar in 2003.

Kijk ook eens op www.gangjin.go.kr/english

Deze brochure is een uitgave van de:
Gemeente Gorinchem
Afdeling Economische Ontwikkeling
Stadhuisplein 1
Postbus 108
4200 AC Gorinchem
Telefoon: (0183) 65 95 95
Telefax: (0183) 63 05 40
Internet: www.gorinchem.nl
E-mail: gemeente@gorinchem.nl

Tekst : Afdeling Economische Ontwikkeling
Fotografie & Vormgeving : BOS Reclame, Gorinchem
Oplage : 2.000 exemplaren

© mei 2003

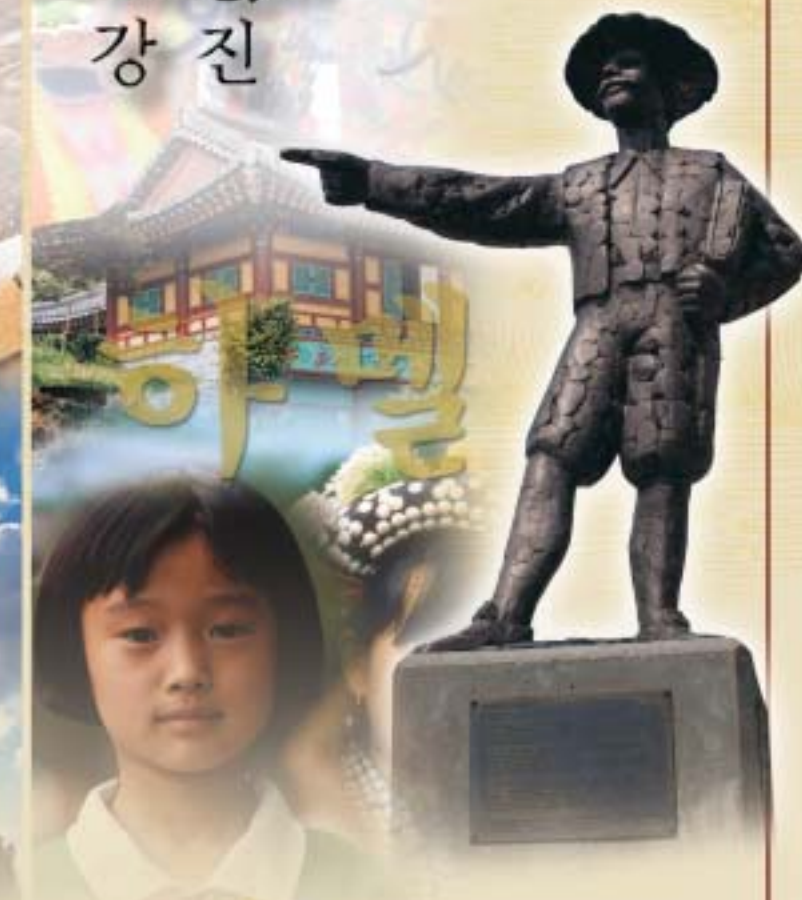
Hoewel deze tekst uiterst zorgvuldig is samengesteld, kunnen aan de inhoud geen rechten worden ontleend.

Gorinchem
호르کم

Kangjin
강진

GORINCHEM

STAD VAN

HENDRICK HAMEL

(1630-1692)

MET STADSWANDELING

HAMELWANDELING

In Gorinchem is een wandeling langs monumenten uit Hamel's tijd uitgezet. Deze wandeling gaat langs gedenkwaardige gebouwen uit de 17e eeuw. U komt ook langs zijn geboortehuis en het standbeeld van Hendrick Hamel. U begint uw wandeling op de Grote Markt in het centrum van Gorinchem. Als u met uw rug naar het Gorcums Museum staat, steekt u rechts schuin over, de Molenstraat in. Vervolgens ziet u:

1 Huize Matthijs-Marijke (Molenstraat 15) werd in 1557 gesticht door Matthijs Aelbertz. en zijn vrouw Mariken Kolff. Zij bepaalden dat het na hun dood een huis voor arme weeskinderen en vondelingen moest worden. In 1743 werd het weeshuis grondig verbouwd. De gevelsteen is uitgebreid met deze verbouwing, maar Hendrick Hamel zou deze zeker nog herkennen. De gevel zoals die er nu uit ziet, zou hij niet meer herkennen.

2 In **De Doelen** (Molenstraat 32) verbleven sinds 1589 de schutters van het Sint Jorisgilde en het Sint Christoffelgilde. Het gebouw werd daarnaast in gebruik genomen door een horeca exploitant en was een sijke herberg. Nu is het Hoogheemraadschap hier gevestigd.

3 Rechts vindt u in de Revetsteeg een **gevelsteen** welke dateert uit 1549. De gevelsteen gedenkt de fatale actie die Willem van Arkel in 1417 ondernam om de stad te heroveren. Hij sneuvelde hier als telg van het riddersgeslacht der Arkels in gevecht met de troepen van Jacoba van Beieren. In 1412 was de stad in bezit gekomen van Willem van Beieren, waarna Gorinchem kwam te vallen onder de Hollandse graven.

4 Weer terug naar de Molenstraat en daar rechts. Aan de Molenstraat 97 bevindt zich een **woonhuis** met een gevelsteen waarin het wapen van Danzig te zien is. De bewoner van dit huis handelde in de 17^e eeuw met Danzig, wat toen nog bij Duitsland hoorde.

5 U bevindt zich nu aan het eind van de Molenstraat. De verbondenheid van de stad met het water werd gesymboliseerd in het **Tolhuis** (Molenstraat 109), dat uit 1598 dateert. Het was eeuwenlang het domein

van tolgaarders aan wie passerende schippers op de Merwede hun tol moesten voldoen. Na de opheffing van de riviertollen in 1795 werd het gebouw een kazerne. De militairen verlieten het in 1945, waarna uiteenlopende instellingen er onderdak vonden. Twee windvanen met leeuwen op het dak herinneren nog aan de tijd dat tol werd geheven. Ook in dit gebouw is nu het Hoogheemraadschap gevestigd.

6 Aan het eind van de Molenstraat naar links, de Tolsteeg in. Wanneer u boven bent, vindt u rechts op de muur een **gedenksteen voor de waterpoort**. Deze gedenksteen is hier in 2002 geplaatst en geeft een duidelijk beeld hoe de poort eruit heeft gezien in de tijd van Hendrick Hamel. Meelappend met de muur, vindt u na 30 meter in de muur een gedenksteen met tekst erop afkomstig uit de originele waterpoort.

7 Vervolg uw weg over het Eind. Ga niet de Langendijk op, maar met de weg mee naar rechts. Het trapgevelhuisje **'In den blwen hoet'** (laatste huis voor de brug) is in 1910 herbouwd. Hendrick Hamel zou het huis als zodanig niet meer herkennen, maar wanneer u vanaf de brug (de waterkant) naar het huis kijkt, is daar nog de authentieke gevelsteen te zien.

8 Op de brug ziet u links en rechts de **Lingehaven**. De haven was vroeger erg belangrijk voor Gorinchem, een groot deel van de handel ging via het water. In de Lingehaven meerden de schepen midden in de stad af om te laden en te lossen. Ook voor Hendrick Hamel was deze haven erg belangrijk. Vanuit de Lingehaven was er een verbinding naar Utrecht en vanuit Utrecht kon men dan koers zetten naar Amsterdam, naar de VOC. Vermoedelijk heeft Hendrick deze route maar al te vaak gevolgd.

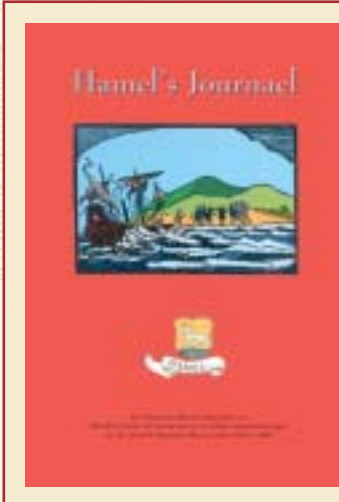

9 Vervolgens over de brug en gelijk oversteken. De weg volgen. U vindt dan op Robberstraat 8 een oorspronkelijk **17^e eeuwse woning**. Ook hier herinnert een gevelsteen aan die tijd.

10 Weer terug en rechts de Appeldijk op, u kunt hier langs het water wandelen. Bij de volgende brug gaat de Appeldijk over in de Havendijk, blijf deze volgen. Aan het einde van de Havendijk vindt u het **standbeeld** van Hendrick Hamel. Vanaf dit punt wijst hij naar zijn geboortehuis aan de Kortendijk. Dit beeld is hier in 1998 neergezet in het kader van de verzustering tussen Gorinchem en Kangjin.

11 De brug over. Rechts van u ziet u de historische haven. Na de brug linksaf. U bent nu op de Kortendijk. Na ongeveer 75 meter vindt u aan uw rechterhand de plaats waar Hendrick Hamel vroeger gewoond heeft. In 1971 is alle bebouwing die er stond afgebroken, het huis van Hendrick Hamel stond er toen waarschijnlijk ook al niet meer. Nu ziet u appartementen en winkels op deze plaats. Wanneer u de Kortendijk verder uitloopt vindt u aan het eind de ingestate **Hamel plaque**.

12 U bevindt zich aan het einde van de Kortendijk. Sla rechtsaf, de Hoogstraat in. Dit is een belangrijke winkelstraat in Gorinchem. Bij het kruispunt rechtdoor

HAMEL'S JOURNAEL

Beklemmende reportage over de avonturen van Hendrick Hamel (1630-1692). Hij werd in het Zuid-Koreaanse Kangjin vastgehouden en wist na dertien jaar te ontsnappen naar Japan. Daar beschreef hij zijn avonturen in een 'Journael'. Hamel's Journael is uitgegeven in een moderne vertaling inclusief een beschrijving van de stad waar de wortels van Hamel lagen: Gorinchem. U kunt Hamel's Journael kopen of bestellen bij de gemeente Gorinchem, tel. (0183) 65 95 95.

blijven lopen, de Hoogstraat gaat hier over in de Gasthuisstraat. Op nummer 25 vindt u het huis **'Dit is in Bethleem'**. Dit woonhuis is in 1566 gebouwd. Het is nu in eigendom van de gemeente en er bevinden zich een boekhandel, een cultuurhistorisch centrum en een reclamebureau in.

13 Een stukje verder vindt u aan uw rechterhand nog een **17^e eeuwse woonhuis**, op Gasthuisstraat 30.

14 Loop verder de Gasthuisstraat in. Na ongeveer vijftig meter vindt u links de Gasthuisgang. De panden rechts van de Gasthuisgang (tot aan de weg) vormden vroeger het **Gasthuis**. Het Gasthuis was bedoeld voor zieken en reizigers. In de tijd van Hendrick Hamel was het Gasthuis al niet meer in dit gebouw gevestigd, maar in de Lindeborg in de Haarstraat 39. Dit Gasthuis was toen omgebouwd tot een aantal woonhuizen. Wanneer u uw weg vervolgt door de Gasthuisgang vindt u aan het einde het **Gasthuispoortje**. Dit is nog een origineel overblijfsel uit de 16^e eeuw.

15 Wanneer u hiervandaan loopt (richting de Grote Markt) vindt u na honderd meter aan uw linkerhand, op Groenmarkt 23, het **Hugo de Grootpoortje**. Dit is een overblijfsel van het huis 'De Gulden Roos' van de familie Daetselaar. Hier belandde Hugo de Groot na zijn ontsnapping in de boekenkist uit Slot Loevestein

op 22 maart 1621. Door dit poortje kwam de beroemde geleerde naar buiten. Hij wist onopgemerkt bij het veer aan de Merwede te komen, om zo uit het voor hem gevaarlijke Holland te ontsnappen.

16 De Grote Markt schuin oversteken (richting Gorcums Museum). In de steeg naast de bibliotheek is nog de **originele zijgevel** te zien van het **Zusterhuis**, ook wel Vrouwenklooster genoemd. Het Gasthuis liep van hier tot aan de Boerenstraat. In 1652 werd het complex opgedeeld en verkocht aan particulieren. Hendrick Hamel heeft het dus echt alleen in zijn jeugd gekend als Zusterhuis.

17 Dit steegje weer uitlopen en iets verderop de Zustersteeg in. Aan het einde van de Zustersteeg rechts afslaan, daar vindt u aan het einde van de Zusterstraat aan uw rechterhand op nummer 30^e een prachtige **17^e eeuwse gevel**. Een paar jaar geleden is aan de binnenzijde van dit pand een muurschildering uit die tijd ontdekt. Er zijn plannen om deze muurschildering in oude staat te herstellen.

18 Hierna kunt u teruglopen naar de **Grote Markt** waar u de wandeling begonnen bent. Aan de Grote Markt vindt u het Gorcums Museum, gevestigd in het oude stadhuis. Hier kunt u, naast diverse kunstcollecties, ook terecht voor toeristische informatie.